

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1892.

»**Jeruzalemski romar.**« Opisovanje svete dežele in svetih krajev. Spisal dr. Francišek Lampe. I. snopič (tako naj se čita na platnicah mesto I. zvezek). 8°. Str. 176. — Mislim, da nihče ne pričakuje od našega lista ocene te knjige. In ko jo tukaj v vrsti drugih Mohorjevih knjig navajamo, omenjamo le nekatere težave in okoliščine pri spisovanju te knjige.

Ko bi bil hotel pisatelj opisovati jedino le svoje potovanje, bila bi mu naloga lahka. Toda taka knjiga bi pač ne ustrezala namenom naše družbe. Osebnost pisateljeva bi bila silila na dan, opisovanje predmetov bi bilo zaostajalo. Hodil je pisatelj po srednji poti, zlasti, ker je moral pisati marsikje na kratko, da je delce vsaj deloma celotno. Tvarina je namreč jako obširna; zgodovinskih in krajevnih posebnostij je v sveti deželi toliko, kolikor nikjer drugodi. Iz teh je bilo treba povzeti le važnejše stvari in vmes tu pa tam kaj vplesti, da je v knjigi vsaj nekoliko razvedrila.

Težave je napravljala pisava lastnih imen. O tem sem izpregovoril na drugem mestu. Čitatelji utegnejo težko verjeti, da je pisatelj mnogokrat že ob samih takih besedah obstajal dolgo časa in mislil, mislil, kako bi se pisalo bolje. Koliko preglavice, koliko dvomov, koliko iskanja in notranjih muk prizadevajo pogostokrat vestnemu pisatelju prav take male stvari! Ako bodem mogel, razpravljaj bodem iz izkušnje svoje nekatere taka vprašanja, katera sem omenil danes pod drugim naslovom v tej številki. Prepričal sem se, da se pri večini slovničarjev pogreša pisateljska izkušnja. Pravilo se označi v slovnici z mirno vestjo, slovničar zapiše kratko in hladno, a pisatelju se primeri stotina slučajev, v katerih se ozira na to in ono pravilo, naposled pa vidi, kako nedostatna je slovnica. Poleg tega nadleguje pisatelja še misel, da pride kratkoviden ocenjevalec in nategne vse delo in ves sestav na svoje kopito — —: to napravlja pisatelju grenke ure. Rekel bi pa lahko: Če zahtevajo slovničarji, naj je vsak pisatelj kolikor toliko jezikoslovec, zahtevamo pisatelji še nujneje, da bodi vsak slovničar tudi izkušen pisatelj.

Neveščemu bralcu niti na misel ne pride, koliko truda je bilo za slike. Ker, žal, nimamo domačih zavodov za izdelovanje slik, treba je bilo iskati pomoči drugodi. Tu omenjam s priznanjem in pohvalo, da je zavod Husníkov in Häuslerjev v Pragi postregel prav dobro. Ni pa napravil vseh slik le-ta zavod. Ker ni bilo možno do pičice natančno nadzorovati dela, zato se je vrnilo par neznatnih pogreškov v zemljevid na str. 64, in v načrt na str. 92. Iz opisa pa lahko vsakdo popravi one pomote risarjeve, kakor »Gora Kvarantanija« v »Kvarantanija«; ali: »Damaskna vrata« v »Damaška vrata«.

Težko je bilo tudi tvarino razvrstiti tako, da ne bi se nobena stvar prav nič ponovila; kar se je pa zgodilo, to se je zgodilo v jako mali meri in le zaradi potrebe.

Naučimo se, Slovenci, zanimati se na pravi način tudi za tujino, da se naše obzorje čez Ljubljano in Golovec razširi, in da ne bomo vedno majhni in malenkostni po mišljenju, kakor smo po številu. — Družba sv. Mohorja je dala natisniti »Jeruzalemskega romarja« mnogo več izvodov, kakor je letos število udov, zato bodo novi udje lahko dobili I. snopič po 45 kr.

Dr. Fr. L.

»**Domači zdravnik**« po naukih in izkušnjah župnika Kneippa. Za vsakdanje potrebe našega ljudstva sestavil Valentin Podgorec, duhovnik krške škofije. 8°. Str. 170. — Ta knjižica nam podaja v štirih oddelkih to-le vsebino: 1. Česa je treba k zdravju, in kako se zdravje ohrani; 2. kako naj rabimo vodo; 3. pod naslovom »lekarna«, nekatere navadna zdravila z navodom, kako se pripravljajo zdravilne tinkture, čaji, prahovi in olja; 4. abecedni seznam nekaterih boleznij.

Glavni znak sedanjega človeštva je nekaka splošna omehkuženost, in prav od todi izvirajo mnoge bolezni. Omehkuženo je staro in mlado, po mestih, pa čimdalje bolj tudi po deželi. Župnik Kneipp deluje najbolj in v prvi vrsti proti mehkužnosti, rabi pa najcenejša in preprostejša zdravila. Mohorjeva družba si je pridobila vrlo zaslugo, da je to knjižico poslala med slovenski svet, ker pričakujemo, da nam pomore ohraniti ljudstvo čvrsto in zdravo.

Prav koristen se nam zdi tudi dodatek, v katerem je pisatelj po celi knjižici posejane nauke o izreji otrok zbral v kratek navod za starše. Takih naukov ni nikdar preveč. Naj bi se stariši zvesto ravnali po njih, marsikatera mladika bi vzrastla v sadonosno drevo, ki sicer zaradi nespametne izreje hira in usahne pred časom.

Pri oddelku »Kako naj se rabi voda«, svetovali bi po svoji izkušnji, — kar sicer tudi pisatelj pogosto poudarja, a se bojimo, da bodo nekateri vendar-le pregledali —, naj se bralci še le tedaj poprimejo zdravljenja z vodo, kadar so ta del knjižice popolnoma prebavili. Kar se sme rabiti čisto brez strahu — po navodu zdravnikovem ali pod nadzorovanjem izkušenega človeka, to bi utegnilo neprevidnemu neizkušenecu biti v veliko škodo.

Knjižico torej priporočamo slovenskemu občinstvu, naj jo pridno prebira, a ob jednem opozarjamo, naj vodo previdno rabi za utrjevanje in zdravljenje.

Pisatelj rabi nekatere izraze, katerih ne nahajamo v splošni rabi; vendar priznavamo, da nam je bil tudi jezik dokaj všeč. Ž. B.-c.

»**Slovenske Večernice**« za pouk in kratek čas. 46. zvezek. 1892. — Vsebinsko »Večernice« je tudi letos raznovrstna in zanimiva. Pripovedne spise nahajamo v njih tri: »Najgotovejša